

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 444. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608062532992/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

- 334 *Kast jer ned i Korsform*: se s. 321. – *Lemurer*: egl. halvaber; her: nok om lemures, i romersk mytologi betegnelsen for afdødes ånder.
- 336 *Olden*: egens agern ristedes og anvendtes som kaffeerstatning. – *Celandons-Krinoelen*: grønfarvet krinoline. – *bonnyblerede*: dvs. festet bort.
- 337 *Fidningschef*: person, der forestår slottings, hvor tommer transporteres ved at lade det drive med strømmen ned ad flod.
- 339 *Skørstel*: anordning til at holde hår og slår på glads. – *Givandoler*: se n.s. 313. – *Paltbød*: brød af mel iblandet blod. – *Madsnekken*: se s. 319 m.m.
- 340 *Vasconhen*: svensk ridderorden, der bl.a. tildeles ved fortjenester inden for bjergværksdrift. – *Conrektor*: medforstander. – *geboren*: født (med navnet). – *der gnsze Messias-Sangers*: muligvis digteren Matthias Claudius (1740-1815). – *Pispouri*: om blanding af hentørrede el. hemsaltede blomster, der for veltugtens skyld stilles i en krukke i stuen. – *Hoflys «Gedichte»*: samlede digte (1782-83) af den følelsesfulde tyske forfatter Ludwig H. (1748-76). – *Millers «Siegwart, ein Klosterroman»*: udg. 1776, sentimental brevroman af tyskeren J.M. Miller (1750-1814). – *Markens Lijer ...*: Matt. 6,25-34. – *Adelskuld ... Oliverona*: se n.s. 77 og 79.
- 341 *sjærnkantens*: se n.s. 11. – *cautores montis*: oberjets dyrkeres. – *Bergex-mændene*: de opt. seks tillidsmænd ved en grube. – *Sløepengene*: medaljerne. – *Lowenhelm*: generallojtnant Carl Gustaf L. (1790-1858). – *Malm-borg*: generallojtnant Otto August M. (1795-1864). – *Helene fra Napole-ons 250.000s Undergang*: se n.s. 114 (*Toget til Rusland*). – *Kermesser*: (mar-keds)fejer. – *Fasting*: se n.s. 46. – *Pernese*: marked, opr. d. 29.6. – *Gustaf Eöman*: (1804-75) tilpassede de engelske metoder, så de ikke krævede stenkul. Herved genvandt svensk jern sin konkurrenceevne. – *Lancashire-Smedjet*: se n.s. 90. – *Pennis-Åsyn ... Eucharotes-Frys*: se n.s. 299 (*Hane-galeis Mand*). – *Templets Allerhelligste*: efter den underste del af israeliternes helligdom, bag hvis forhæng kun ypperstepræsten måtte komme. – *Såhrimmer*: i nordisk mytologi er svin, hvorfra helene i Valhal fik flask, der stadig voksede ud igen.
- 342 *Kong Ijöhner*: svensk sagnkonge, der under besøg i Danmark druknede i et fad mjød. – *Kis'er Søner*: «Kusj's sønners», deriblandt jagtelskeren Nimrod, «den første storhersker på jorden» (i. Mos. 10,7-8). – *Ruslands Katarina ...*: Katarina II (1729-96), Ruslands kejserinde 1762-96, førte krig mod Sverige 1788-90. – *Alcibiades*: artisk statsmand og feltherre (o. 450-404 f.Kr.), førte en flakkende kurs mellem Athen og dens fjende Sparta. – *Gustaf Maurits Armfelt*: se n.s. 179. – *«Solkongens»*: her: Gustaf III. – *Herman Adolf Falk af Gate*: (1785-1865) deltog i felttoget mod Norge 1808-09 og var kendt som en af Sveriges største bjørnejægere; skrev *Undersøttelser om de i Wenneland bruklige bjørnskull* (1819). Hans gods var Råster, ikke Gate. – *Adlersparre*: se n.s. 165. – *medje Gustaf Solfest*: Gustaf III's hof var kendt for sin elegance og blev sammenlignet med hoffet under den franske «solkonge», Ludvig XIV. – *Bibeloget Gustaf den IV Adolf*: (1778-1837) var kendt for gudsfrygt. – *Caesar, monum te salutari*: se n.s. 96.